

Kyrkoval

Svenska kyrkan styrning sker övergripande via kyrkoval som äger rum vart fjärde år. Valet regleras av de regelverk som finns i KO (Kyrkoordningen), vilken i sin tur baseras på stadgandet i lagen om Svenska kyrkan (1998:1591). Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka, som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet.

Det övergripande ändamålet med den här processen är att omhänderta de arbetsuppgifter församlingen har för att genomföra kyrkovalet. Svenska kyrkan har den ordningen att de kyrkotillhöriga väljer sina företrädare i beslutande organ (fullmäktige och kyrkomöte) i demokratiska val. Därigenom ger de kyrkliga valen var och en som tillhör kyrkan en möjlighet att ta ansvar för hur församlingen skall fullgöra sin grundläggande uppgift och hur stiftet och den nationella nivån skall främja den uppgiften. Denna breda delaktighet i kyrkans styrning har också sin grund i en kristen människosyn och i Guds folks gemensamma ansvar på dopets grund för kyrkans alla angelägenheter.

Den lagliga grunden för kyrkovalet är avtal (det baseras på kyrkoordningen som är trossamfundet Svenska kyrkans stadgar) samt allmänt intresse (lagstiftaren har som ovan nämnts tydliggjort vikten av att det finns en demokratisk organisation i kyrkan).

Bestämmelser om arkivering och gallring finns i SvKB 2016:6, 2017:1 och 2019:1. Eftersom handlingar skall hanteras enligt den kyrkliga offentlighetsprincipen är den lagliga grunden i den här delen allmänt intresse.

Församlingen har även rätt att behandla känsliga personuppgifter:

- Församlingen får behandla personuppgifter om sina medlemmar (de kyrkotillhöriga) så länge den inte lämnar ut informationen utanför Svenska kyrkan.
- Förtroendevalda och sådana som ställer upp för att bli valda har själva på ett tydligt sätt offentliggjort sin politiska och religiösa uppfattning.
- Kyrkans offentlighetsprincip är ett viktigt allmänt intresse.

Kyrkovalet kan delas upp i två delprocesser:

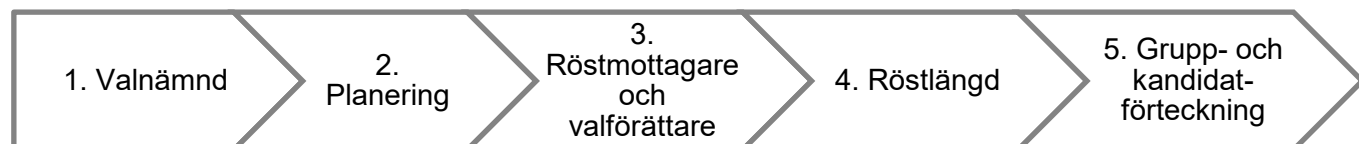
- Förberedande arbete
- Genomförande av valet

Tillkommande ändamål beskrivs i respektive delprocess. Den som vill hitta mer information om hur valet går till kan läsa om det [här](#) (den här processbeskrivningen syftar till att lämna information enligt dataskyddsförordningen).

Förberedande arbete

Det förberedande arbetet innehåller följande steg:

1. Valnämnd utses. Efter ett val väljs vid första konstituerande sammanträde i det nyttillträdde kyrkofullmäktige en valnämnd. Kyrkofullmäktige beslutar om antal ledamöter och ersättare som skall finnas i valnämnden. De väljs på fyra år, räknat från 1 januari efter valåret. I detta arbete behandlas personuppgifter rörande ledamöterna (namn och nomineringsgrupp).

Valnämnden uppgift är att biträda stiftsstyrelsen och i övrigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen eller i bestämmelser utfärdade av kyrkostyrelsen (SvKB 2003:9; 2012:14). Valnämnden påbörjar sitt arbete ca 1 år före tidpunkten för kyrkovalet.

2. Planering. Kyrkofullmäktige beslutar om budget men övriga uppdrag åvilar valnämnden, som bistås av församlingen i sitt arbete.

Valnämnden tar fram en lokal informationsplan i samarbete med församlingens kommunikatörer.

Under oktober får församlingen från Stockholms stift vetskap om antalet röstberättigade per församling (församlingen får i det här ledet inget besked om personuppgifter, som direkt kan härledas till enskilda). Med utgångspunkt från detta beslutar valnämnden uppdelning av distrikt samt vallokaler för distrikten under valdagen.

Valnämnden tillser att all utrustning som behövs finns i vallokalerna i enlighet med de bestämmelser som finns gällande både lokalernas möblering och utrustning.

Valnämnden beslutar vidare om öppethållande i både röstningslokaler (gäller förtidsröstning) och vallokaler (gäller röstning på valdagen för det valdistrikt där de röstberättigade finns upptagna).

I detta steg behandlas namn och kontaktuppgifter beträffande ledamöter, anställda och de som församlingen samverkar med.

3. Utseende av röstmottagare och valförrättare. Rekrytering till posterna röstmottagare och valförrättare kan ske på olika sätt¹. [Här](#) kan du läsa mer om rekryteringsprocessen. Detta innebär att församlingen behandlar personuppgifter på namn och kontaktuppgifter avseende de som kan vara intresserade av uppdrag eller knyts till uppdrag. Uppgifterna sparas även för att användas vid rekrytering i kommande val. Det krävs inte att

¹ De som arbetat under tidigare val brukar tillfrågas, liksom de som är anställda i församlingen. I sista hand brukar annons sättas ut.

röstmottagare och valförrättare är kyrkotillhöriga varför församlingen i detta fall inte behandlar några känsliga personuppgifter.

Valnämnden utser därefter röstmottagare och valförrättare både under förtidsröstningen och på valdagen.

4. Röstlängd. En röstlängd upprättas för varje valdistrikt och skall omfatta alla röstberättigade personer i valdistriktet. Röstlängderna upprättas 30 dagar före valdagen och skickas till valnämnderna knappt en vecka före valdagen. Röstlängden förvaras inlåsta till valdagens morgon då valnämnden ansvarar för att lämna ut dessa till resp. valdistrikt.

Röstlängden innehåller följande personuppgifter:

- Ett ordningsnummer i röstlängden,
- Personnummer,
- fullständigt namn enligt folkbokföringen,
- vilka val rösträtten gäller, med plats att markera när en väljare har lämnat sin röst, samt
- uppgifter för identitetskontroll.

5. Grupp- och kandidatförteckning. De grupp- och kandidatförteckningar som är aktuella inom en valnämnds ansvarsområde skickas före valet till valnämnden. Dessa upprättas av respektive nomineringsgrupp (som är personuppgiftsansvariga för den behandlingen) och innehåller följande personuppgifter: Namn och nomineringsgrupp (vissa nomineringsgrupper väljer även att lägga in titel samt ålder).

Valnämnden ansvarar sedan för att se till att grupp- och kandidatförteckningarna finns på plats under valet (se vidare nästa delprocess). I vallokalen skall det finnas upptryckta grupp- och kandidatförteckningar för den valkrets som valdistriktet tillhör. Det skall alltså finnas tre grupp- och kandidatförteckningar i varje vallokal: Förteckningar för val till kyrkomötet, stiftsfullmäktige samt kyrkofullmäktige. I varje röstningslokal skall det finnas samma tre grupp- och kandidatförteckningar som i vallokalen.

Genomförande av val

I denna process genomförs själva röstningen. Här behandlas följande personuppgifter:

- Personuppgifter från röstlängden (se punkt 4 i föregående process),
- personuppgifter rörande bud, nämligen namn (Se punkt 1 nedan),
- personuppgifter om valförrättare och röstmottagare (se punkt 3 i föregående process) samt
- personuppgifter som finns i grupp- och kandidatförteckningar (se punkt 5 i föregående process och i beskrivningarna nedan).

I delprocessen genomförande finns följande steg:

Steg 1 beskriver röstning före valdagen (kan ske på tre olika sätt). Steg 2 är röstning som sker från vallokaler på valdagen. I steg 3 beskrivs efterarbetet.

För att rösta krävs ett röstkort. Röstkortet skall vara väljaren tillhanda senast 18 dagar före valdagen (skickas från Kyrkokansliet som är personuppgiftsansvarig för den behandlingen).

1a. Förtidsröstning. Denna kan ske före och under valdagen i röstningslokaler samt genom brevöstning. Var och en som är röstberättigad kan rösta i vilken röstningslokal som helst i hela landet. Röstningen i en röstningslokal sker på samma sätt oavsett om den äger rum före eller på valdagen. Under den tid som det är möjligt att förtidsrösta, det vill säga från och med den trettionde dagen före valdagen till och med valdagen, skall det i varje församling/pastorat finnas minst en röstningslokal. Brevöstning kan ske genom postbefordran eller bud. Den huvudsakliga skillnaden mellan de båda formerna att rösta är hur väljarens röst vidarebefordras, via posten eller via ett bud.

I en röstningslokal kan var och en som är röstberättigad förtidsrösta oavsett var i landet som han eller hon är kyrkobokförd. Det gäller såväl före som under valdagen. I varje röstningslokal är det möjligt för väljarna att få ta del av grupp- och kandidatförteckningar för samtliga valkretsar i hela landet. Det innebär att det måste finnas på plats eller ordnas via en fungerande uppkoppling till internet i de lokaler som skall vara röstningslokaler. I sistnämnda fall finns möjlighet att göra utskrifter så att väljare kan få en förteckning över de grupper och kandidater som finns registrerade för de val där han eller hon är röstberättigad till.

1b. Röstning i röstningslokal. Från och med valet 2021 finns det krav på att alla väljare skall antingen vara kända för röstmottagarna, legitimera sig eller på annat sätt styrka sin identitet; ex.vis genom att väljaren har med en medföljande person, som kan legitimera sig själv samt intygar väljarens identitet. Kan en väljare inte styrka sin identitet med hjälp av ovanstående får personen inte avlägga sin röst. Om röstmottagaren inte tar emot en röst på grund av oklarhet beträffande väljarens identitet skall detta noteras i anteckningarna från röstningslokalen. Hur kontrollen har genomförts skall alltid dokumenteras i ett protokoll (se vidare nedan).

Väljaren avger i regel sin röst personligen i röstningslokaler. Väljare, som bor inom den valnämnds ansvarsområde där röstningslokalen finns, kan även rösta med hjälp av ett bud.

Minst två röstmottagare skall tjänstgöra samtidigt när röstning äger rum. När röstmottagningen avbryts skall fönsterkuverten med förtidsröster tillsammans med anteckningarna från röstmottagningen förvaras i valurna eller på annat säkert sätt. Valurnan plomberas och förvaras i ett låst utrymme. Minst två röstmottagare skall vara närvarande när plomberingen bryts och röstmottagningen återupptas.

På varje röstningsställe förs ett protokoll som bifogas allt valmaterial och sänds till Stockholms stift efter valet.

1c. Brevröstning genom postbefordran eller bud. Den huvudsakliga skillnaden mellan de båda formerna att rösta är hur väljarens röst vidarebefordras, antingen via posten eller via ett bud. Ett bud kan lämna en väljares brevröst i en röstningslokal eller i en vallokal. En brevröst genom bud får dock endast lämnas i den vallokal där väljaren står upptagen i röstlängden eller i en röstningslokal i det pastorat/församlingen som väljaren tillhör.

Det enda som är reglerat när det gäller budet är att personen skall ha fyllt 18 år. Detta innebär att förutom budets namn behandlas även personnummer beträffande budet.

2. Röstning i vallokal.

På valdagen röstar väljarna i första hand i vallokalen för det valdistrikt där de finns upptagna i röstlängden. Var och en skall på sitt röstkort kunna se vilken vallokal som gäller för röstning på valdagen. Från och med valet 2021 finns det krav på att alla väljare antingen skall vara kända för valförrättarna, legitimera sig eller på annat sätt styrka sin identitet. Det kan väljaren till exempel göra genom att en medföljande person som kan legitimera sig intygar väljarens identitet. Hur kontrollen har genomförts skall alltid dokumenteras. Kan en väljare inte styrka sin identitet så får personen inte avlägga sina röster. Om valförrättarna inte tar emot en röst på grund av oklarhet beträffande väljarens identitet skall detta noteras i protokollet från valförrättningen.²

Röstning kan även ske via bud (se punkt 1c ovan).

Valförrättaren tar emot väljarens valkuvert efter att ha gjort erforderliga kontroller. I väljarens eller i budets närvaro skall valförrättaren lägga valkuvertet i valurnan för det valvalsekeln gäller. Den valförrättare som har hand om röstlängden markerar att väljaren har röstat. Detta görs med ett streck i kolumnen för vart och ett av de val där väljaren har röstat. En linjal bör användas för att öka säkerheten så att markeringarna görs för rätt väljare.

I många fall avbryts valförrättningen vid något tillfälle under valdagen för att vallokalen inte är öppen en sammanhängande tid hela dagen. Om röstningen avbryts skall varje valurna och röstlängden förseglas och förvaras på ett säkert ställe. När röstningen återupptas skall valförrättaren visa den första person som kommit för att rösta, att förseglingarna inte har brutits. Tiden för när valförrättningen avbryts och återupptas antecknas i protokollet. Klockan 20:00 skall röstningen avslutas i alla vallokaler. Väljare, som – när tiden för röstning går ut – befinner sig i vallokalen, eller står i kö utanför vallokalen, skall dock ges tillfälle att rösta. Valförrättarna kommer att, i det fall samtliga inte kan beredas rum inne i vallokalen, markera (på lämpligt sätt) var siste person, som kommit i tid, befinner sig, på så sätt att inte fler än de som kommit i tid ges möjlighet att rösta.

² Detta innebär att rösten inte kommer att räknas, eftersom valförrättaren således inte tar emot rösten.

I vallokaler förs ett protokoll som bifogas allt valmaterial och sänds till Stockholms stift efter valet.

3. Efterarbete. De fönsterkuvert med förtidsröster (se punkt 1 a) som avgivits av väljare som är bosatta inom valnämndens ansvarsområde, där en röstningslokal för förtidsröstning är inrättad, överlämnas till ordförande för valförrättarna i respektive valdistrikt. Kommer ett omslag som innehåller ytterkuvert från förtidsröstningen till valförrättarna i vallokalen efter att röstningen avslutas öppnas det inte, utan lämnas till valnämnden efter att den preliminära rösträkningen i vallokalen avslutats. Detta skall antecknas i protokollet.

När röstmottagningen i en röstningslokal (se punkt 1 b) har avslutats sorterar röstmottagarna rösterna från väljare som hör till den egna valnämndens ansvarsområde efter valdistrikt och fönsterkuverten läggs i separat kuvert. Fönsterkuverten förvaras på ett säkert sätt fram till dess de skickas till berörda stiftsstyrelser eller lämnas över till ett valdistrikt inom valnämndens ansvarsområde (fönsterkuverten med förtidsröster som avgivits av väljare som inte är bosatta inom valnämndens ansvarsområde skickas till stiftsstyrelsen i det stift väljaren tillhör). Valnämnden överlämnar eller skickar anteckningar från röstningslokalen till stiftsstyrelsen tillsammans med materialet från vallokalerna efter den preliminära sammanräkningen.

Under valdagen, och så långt som den pågående röstningen tillåter, skall valförrättarna förbereda den preliminära röstsammanräkningen. Detta görs genom att man tar hand om kuvert med inkomna förtidsröster från röstningslokaler. Valförrättarna antecknar då i valdistriktets protokoll hur många omslag med förtidsröster som de tagit emot och hur många fönsterkuvert respektive ytterkuvert för brev- och budröst som omslagen innehåller enligt vad det står på dem. Valförrättarna utför även en granskning som bland annat innebär viss personuppgiftsbehandling om väljaren eftersom det sker en kontroll av ...

- ... att väljaren är upptagen i röstlängd för valdistriktet,
- att väljaren inte lämnat fler än ett fönsterkuvert eller ytterkuvert för brev- och budröst,
- o att m väljarna inte röstat i vallokalen under valdagen,
- att fönsterkuverten eller ytterkuverten för brev- och budröst inte blivit öppnade efter att de klistrats igen,
- att väljare som brevröstat genom bud på ytterkuvertet för brev- och budröst skriftligen försäkrat att personen själv gjort i ordning valkuverten och lagt dem i ytterkuvert i närvaro av två vittnen,
- att två vittnen på ytterkuvertet för brev- och budröst skriftligen intygat att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt (vittnena försäkrat att de är 18 år),
- att väljaren enbart gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
- att det inte finns någon obehörig märkning på något valkuvert samt
- att varje valkuvert uppenbart innehåller enbart en valsedel.

I vallokalen skall en preliminär sammanräkning göras av de röster som har lämnats där under valdagen och av de förtidsröster som också har lagts i valurnan. Efter den preliminära sammanräkningen skall valförrättningen avslutas, handlingar från vallokalen skall hanteras

och det preliminära resultatet skall rapporteras. Den preliminära rösträkningen är, liksom valförrättningen i övrigt, offentlig. Den preliminära sammanräkningen avser endast fördelningen av röster mellan nomineringsgrupperna, inte vilka personer som har invalts.

När den preliminära sammanräkningen är avslutad förklarar ordföranden valförrättningen avslutad. Protokollet från valförrättningen skrivs under av ordföranden och två av de närvarande valförrättarna. I protokollen finns personuppgifter rörande dessa samt om det noterats avvikelser samt hur legitimation för bud kontrollerats. Det finns även en ruta för särskilda händelser under förrättningen till exempel om någon vägrats rösta.

När valförrättningen i vallokalen har avslutats lägger valförrättarna röstlängden, protokollet inklusive bilagorna med resultatet från den preliminära sammanräkningen samt ytterkuvert och valsedlar i sina respektive förseglade omslag i särskilda valkassar.

När kassarna överlämnas till valnämnden gör mottagaren där en genomgång av materialet och kvitterar mottagningen av de markerade valhandlingarna. Valnämnden är skyldig att se till att den får samtliga handlingar. Om någon handling saknas skall denna begäras in.

När valnämnden har fått de kompletta handlingarna från samtliga vallokaler skall materialet omgående vidarebefordras till stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen ger närmare anvisningar om hur detta skall göras.